

49. ליאונל בריזולה

בעת ביקורי בברזיל בשנת 1985 כראש המועצה האזורית שער הנגב, נפגשתי עם ליאונל בריזולה, מושל מדינת ריו דה ז'נירו. חברי אהרון קרמר אירגן פגישה זו. הוא ניהל אז את מפעל "דקו אידיאה" של ברור חיל, ששאף למכור טכנולוגיה חקלאית ישראלית לברזיל. אהרון רצה שבמפגש עם המושל יימצא לצדו "איש ציבור" כדי שהדבר יקל עליו למכור את "מרכולתו" למושל בריזולה.

בריזולה היה אז בנקודת השיא של חייו כאיש ציבור. הפגישה עימו הייתה עבורי שיעור: איך מנהיג גדול משוחח במשך שעות עם אורחיו ומקדיש להם את מלוא תשומת הלב, בלי לענות לטלפונים, ובצורה זו ראוי ליחס של כבוד מצד אורחיו.

הוא קיבל אותנו בחיבה ובתשומת לב יתרה, התעניין בחיי הקיבוץ ושאל מדוע הגרתי לישראל. בהמשך סיפר לנו על חייו, דיבר על אביו, הפועל החקלאי ז'וזה דה אוֹלִיבֵירָה בְּרִיזוֹלָה שמת בעת המהפכה הפדרליסטית ב-1923, כאשר לחם בצבאו של ז'ואקים פְּרַנְסִיסקוֹ דֵה אַסִיס נגד הרפובליקאים של בּוֹרְזוֹס דֵה מְדִירוֹס במדינת רִיו גְּרַנְדֵה דוֹ סוּל. בריזולה נולד ב-22 בינואר 1922 בכפר קרוֹזִינְיָה שהשתייך לֶפְסוֹ פּוֹנְדוֹ עד 1931, כאשר הועבר לשטח השיפוט של קרוֹזִינְיָו בריו גרנדה דו סול. הוא נמנה עם תומכיו של הנשיא לשעבר, ז'טוליו וֶרְגָס,

ובמארכ 1950 התחתן עם נְאוֹנָה גוֹלְרֵט, אחותו של הנשיא לעתיד ז'ואאו גוֹלְרֵט.

בריוולה סיפר באריכות כיצד ב-1936 קיבל כרטיס נסיעה מטעם עיריית קרוזיניו ונסע ללמוד בעיר הבירה של המדינה, פּוֹרְטוֹ אֶלְגֵרָה, שבה עבד כמצחצח נעליים, עוזר רוקח ונער מעליות. כשעמד לסיים את הרצאתו הארוכה על הבעיות האורבניות והכלכליות של ריו דה ז'נירו, שאלתיו מהן לדעתו האפשרויות לשיתוף פעולה עתידי בין ריו דה ז'נירו וישראל. הוא השיב: "כבר פתרנו זאת! אתם בישראל תשלחו לי פרויקט בסקטור התעשייה החקלאית, כי רמתה הגבוהה של הטכנולוגיה הישראלית ידועה בכל העולם, ואני כאן אשיג את המימון הנחוץ לכך".

כשנפרדנו שאל אותי בריוולה: "עד מתי אתה נשאר בריו דה ז'נירו?" כשעניתי לו שלמחרת אסע לסאו פאולו, קיבל החלטה מהירה והזמין אותנו לטיסה במסוק על מנת שנתרשם ממרחבי מדינת ריו דה ז'נירו. לאמיתו של דבר, כשהסתכלנו לשמים וראינו את השמים השחורים שהלכו וקדרו, חיפשתי תירוצים על מנת להשתמט מהטיסה ולשמור את ההזמנה להזדמנות אחרת. אבל אי אפשר היה לדחות זאת, כיוון שבריוולה לא הסכים שנעזוב אותם קודם לטיול במסוק. חששתי ושאלתי: "האם המושל לא חושב שזה יותר מדי מסוכן לטוס בתנאים הללו?" הוא ענה לי: "מה פתאום מסוכן, כך זה ריו דה ז'נירו. אם תחשוב יותר מדי על תנאי האקלים, לא תטוס אף פעם!" אהרון קרמר ואנוכי החלפנו מבטים וקשה היה לדעת מי משנינו פחד יותר. לבסוף טסנו במשך שעתיים רצופות ונהנינו מהנוף היפיפה והבלתי נשכח. בזכות הטיסה

המרגשת והמפגש עם ליאונל בריזולה, הבנתי שחלק מרוחו של העם הברזילאי ניבטת מדמותו של המנהיג הכריזמטי הזה. לעתים אני מהרהר בכך שהייתה לי הזכות להכיר את מדינת ריו דה ז'נירו בהדרכתו של המושל. ליאונל בריזולה נפטר בריו דה ז'נירו ביוני 2004, בגיל 82.